

5. Єпіфанова І. Ю. Методичні підходи до оцінки інвестиційної привабливості підприємств. *Вісник ОНУ імені І.І. Мечникова*. 2019. URL: <http://ir.lib.vntu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/27939/10.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

6. Горелов Д.О., Большенко С.Ф. Стратегія підприємництва: навч.-метод. посіб. Харків: Вид-во ХНАДУ, 2010. 133 с.

Жуковський М.,

асистент

Гудзинський О.,

Доктор економічних наук, професор

Кафедра менеджменту ім. професора Й.С. Завадського

Національного університету біоресурсів і

природокористування України

ВИРОБНИЦТВО ОРГАНІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ, ЯК НАПРЯМ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

В роботі здійснено пошук нових підходів до формування результативної системи управління конкурентоспроможністю сільськогосподарських підприємств, а саме, обґрунтування напрямку в діяльності аграрних підприємств як виробництво органічної продукції, зокрема, органічної продукції тваринництва та його вплив на рівень конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств як на внутрішньому та і на зовнішніх ринках.

Ключові слова: конкурентоспроможність, органічна продукція, система управління, сільськогосподарське підприємство.

У зв'язку з повномаштабною війною ВВП країни різко скоротився, а багато галузей економіки втратили свою провідну роль. Саме сільське господарство стало бюджетоутворюючою галуззю економіки, а забезпечення переробних підприємств і населення якісною сировиною і продукцією, і відповідно, продовольча безпека країни є надважливим завданням.

Усвідомлення людством погіршення навколишнього природного середовища, інтенсифікація сільськогосподарського виробництва, викликало інтерес до органічного виробництва продукції, яке гарантує необхідний її якісний рівень і безпечність харчування, а також не шкодить довкіллю, а навпаки, відновлює хиткий природній баланс. Все більше мешканців міст

Секція 1. Аналітичні методи та економіко-математичні моделі в задачах управління економічними системами

хочуть не тільки споживати органічну продукцію і активно проводити вихідні, а і особисто побачити як вона зростає, як утримуються тварини, як збирають врожай і т.д.

За визначенням Міжнародної федерації органічного сільськогосподарського руху (International Federation of Organic Agriculture Movements – IFOAM) органічне виробництво об'єднує всі сільськогосподарські системи, які підтримують екологічно-, соціально- та економічно доцільне виробництво. Такі системи використовують природний потенціал рослин, тварин, ґрунтів та спрямовані на гармонізацію сільськогосподарського виробництва й навколишнього середовища [1].

Незважаючи на негативний вплив політичних та економічних чинників на світовий ринок органічної продукції, він, і надалі, продовжував зростати, демонструючи стабільне зростання у порівнянні з попередніми роками.

Саме тому реалії сьогодення створюють об'єктивні умови для визначення нових підходів до управління конкурентоспроможністю сільськогосподарських підприємств. Конкурентоспроможність окремого аграрного підприємства товарного чи регіонального ринку виступає як узагальнююча оцінка його конкурентних переваг з питань фінансування ресурсного потенціалу, якості задоволення споживчого попиту та досягнутої завдяки цьому ефективності функціонування господарчої системи, які існують на момент чи протягом періоду оцінювання.

Неповнота, а іноді й відсутність доступу до інформації про діяльність підприємств-конкурентів нерідко зумовлює необ'єктивну оптимістичну оцінку стосовно переваги підприємства над його конкурентами. І, навпаки, повнота збору інформації та широта використання джерел є запорукою об'єктивності висновків, які будуть отримані на стадії її обробки.

Будь-яке сільськогосподарське підприємство повинне працювати таким чином, щоб мінімізувати негативний вплив зовнішнього середовища та отримати максимальні переваги від своїх можливостей. Іншими словами, дії підприємства повинні носити системний і комплексний характер з чітко вираженою цільовою спрямованістю.

Зацікавленість підприємств в результатах своєї діяльності підсилює необхідність підвищення конкурентоспроможності підприємства. Конкурентоспроможність виступає найважливішим чинником забезпечення безпеки та стабільності діяльності підприємства і, як наслідок, його подальшого ефективного розвитку. Однією із найважливіших завдань є покращення системи управління конкурентоспроможністю сільськогосподарських підприємств.

Система управління конкурентоспроможністю підприємства може бути визнана як ефективна, тільки у разі якщо: підприємство досягає стратегічних цілей, ефективно використовує свої конкурентні переваги; присутні умови для

безперервного вдосконалення процесів; результати діяльності підприємства мають тенденцію до поліпшення, спостерігається стабільне зростання; колектив діє як єдина команда на основі довіри та корпоративної культури; споживачі високо цінують і віддають перевагу продукції підприємства.

Розвиток сільськогосподарських підприємств в сучасних умовах ринкової економіки можливо забезпечити тільки шляхом запровадження системи управління їх конкурентоспроможністю, сформованої на нових методологічних засадах. При цьому повинні враховуватися фактори впливу зовнішнього і внутрішнього середовища [2]. Потреба у формуванні нових підходів до управління зумовлена: підвищенням вимог суб'єктами попиту в системі організаційних взаємодій; посиленням конкурентної боротьби на регіональних, державних і світових сегментах продовольчого ринку; підвищенням рівня ймовірності появи загроз, ризиків та розвитку кризових явищ; необхідністю розв'язання завдань соціального, екологічного, інтелектуального й економічного спрямування в їх органічно-гармонійній єдності; забезпечення безпеки на рівні підприємств, регіонів та держави в цілому. Вищезазначене дає підстави стверджувати, що проблема є комплексною й потребує нового концептуального підходу до формування системи управління конкурентоспроможністю сільськогосподарських підприємств.

Орієнтувати розвиток підприємства на активізацію інноваційної діяльності, дотримуватись принципів ресурсозбереження та енергозбереження, застосовувати технології, що не шкодять довкіллю, використовувати природні резерви організму тварин, виробляти високоякісну, безпечну та унікальну продукцію рослинництва і тваринництва на ринку, доповнювати основний вид діяльності є відносно новим, але досить перспективним напрямом.

Екологічний та соціальний аспекти досить часто залишаються недооціненими в системі управління конкурентоспроможністю сільськогосподарських підприємств. На імідж невеликі товаровиробники не звертають уваги, оскільки помилково вважають його неважливим на ринку виробників однотипної сировинної продукції і достроково віддають пальму першості великим виробничим об'єднанням та агрохолдингам з відомою на всю Україну назвою. Проте, не усвідомлюють дуже важливий момент, собівартість масової однотипної продукції від невеликого товаровиробника завжди буде вищою ніж у великого агрохолдингу, тому прибутки будуть поступово знижуватись до критичної межі.

Досить важливим фактором популяризації виробництва органічної продукції вітчизняними товаровиробниками є запровадження державної стратегії, прийняття Закону України «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції» [3], а

Секція 1. Аналітичні методи та економіко-математичні моделі в задачах управління економічними системами

також, увага з боку Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, де зазначають, що ключовий пріоритет державної політики в напрямку сільського господарства, і, зокрема, в напрямі органічного та молочного виробництва, – це розвиток виробництва та ринку продукції з високою часткою доданої вартості [4].

Таким чином, відкриття такого напрямку в діяльності аграрних підприємств як виробництво органічної продукції принесе позитивні зміни в результативності господарської діяльності, покращить діловий імідж, збільшить обсяги реалізації продукції, підвищить рівень задоволеності персоналу, буде сприяти розвитку місцевої територіальної громади та підвищить рівень конкурентоспроможності і конкурентостійкості сільськогосподарського підприємства.

Список використаних джерел

1. International Federation of Organic Agriculture Movements (IFOAM). URL: http://www.ifoam.org/about_ifoam/principles/index.html.
2. Гудзинський О. Д., Судомир С. М., Нестеренко С. А., Гуренко Т. О., Колос З. В. Організаційно-економічний механізм розвитку підприємств АПК: управлінський аспект: [монографія]. К.: ЦП «Компринт», 2020. 352 с.
3. Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції: Закон України від 2018, № 36, ст.275. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2496-19#Text>
4. Швейцарці допоможуть Україні в розвитку торгівлі з вищою доданою вартістю. *Agravery.com*: веб-сайт. URL: <https://agravery.com/uk/posts/show/svejcarci-dopomozut-ukraini-v-rozvitku-torgivli-z-visou-dodanou-vartistu>

Касьянова Н.,

*доктор економічних наук., професор
завідувач кафедри бізнес-аналітики та цифрової економіки
Національний авіаційний університет*

ДО ПРОБЛЕМИ ІРРАЦІОНАЛЬНОСТІ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ

У роботі розглянуто проблеми формування управлінських рішень людиною та штучним інтелектом, що базується на засадах поведінкової економіки. Автором проаналізовано концепції раціональності та ірраціональності, доведено їх взаємозв'язок та взаємодоповнення в процесі прийняття рішень.

Ключові слова: раціональність, ірраціональність, управлінське рішення, штучний інтелект, когнітивні упередження.